

TÜRKLER ve KAĞANLIKLARI

Prof. Dr. ÖMÜRKUL KARAYEV

Türkler ve Kağanlıkları

Prof. Dr. ÖMÜRKUL KARAYEV

Çeviren: Dr. Mustafa KALKAN

B
BİLGE
KÜLTÜR
SANAT

B
BİLGE
KÜLTÜR
SANAT

Uzun yüzyıllar Orta Asya (Türkistan), Batı için önemli ve keşfedilmesi gereklilik arz eden bir araştırma sahası olarak kabul edildi. Batılılar kadar, Ruslar da Orta Asya üzerinde var olan emellerini gerçekleştirmek amacıyla yüzlerce yetişmiş insanı bu topraklara gömmekte tereddüt göstermedi. Beklenen sonuçlar, uzun yıllar süren araştırmaların sonunda geldi ve her iki dünya (Doğu ve Batı) Orta Asya üzerindeki beklentilerini gerçekleştirmeyi başardı.

Alanında yetiştirilen mütehassıslar, bu seyre bağlı olarak değerli eserler neşredip dünyaya Orta Asya'yı tanıttılar. Orta Asya'da Türkler önemli bir yere sahip oldukları için ağırlıklı araştırmalar da bu konular üzerine yoğunlaştı. Göktürkler, Türgişler, Karluklar, Uygurlar, Karahanlılar, Moğollar, Çağataylar ve Mogulistan Devleti dönemindeki tarihî seyir, yönetim şekli, tarım ve hayvancılık hayatı, sanat, dinî inanışlar vd. birçok konu yayınlanan bu araştırmalarla okuyucuya sunulmaya çalışıldı.

Yayınladığımız eserin yazarı, elli yılı aşkın bir birikimle ölümünden iki yıl önce bu çalışmayı tamamladı. Ö. Karayev, Karahanlılar ve Kırgızlar üzerine yayınladığı diğer çalışmalarla, Rusya'daki ilmi mahfillerin şimşeklerini üzerine çekmiştir. Baskakov, Kononov, Potapov, Hudyakov, Klyaştorıny gibi değerli akademisyenlerle Türk tarihi üzerine yapılan tartışmalar, SSSR döneminde yankı uyandırmıştır.

Elinizdeki eser, Türkler ve kurdukları devletler üzerine uzun yıllar sonuçlandırılmayan birçok tartışmaya açıklık getiren değerli bilgileri ihtiva etmektedir.

ISBN 13: 978-9944-425-83-4

9 789944 425834

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	4
GİRİŞ	7
KAYNAKLAR VE DÖNEME AİT ESERLER	7
I. BÖLÜM	32
1. ESKİ TÜRKLER VE KIRGIZLAR	32
1.2. <i>Türkeş Kağanlığı</i>	47
1.2. <i>Eski Kırgızlar</i>	57
II. BÖLÜM	69
VI.-VIII. ASIRLARDA YENİSEY KIRGIZLARI	69
2.1. <i>Büyük Kırgız Kağanlığı</i>	78
2.2. <i>VI.-X. Asırlarda Yenisey Kırgızları'nın Tarım Hayatı, Siyasî Yapısı ve Dinî İnanışları</i>	95
III. BÖLÜM	105
KARLUK KAĞANLIĞI	105
3.1. <i>VIII.-X. Asırlarda Tiyanşan Kırgızları</i>	105
3.2. <i>XI.-XV. Asırlarda Tiyanşan Kırgızları</i>	118
IV. BÖLÜM	129
KARAHANLI KAĞANLIĞI	129
4.1. <i>X. Asırda Merkezî Tiyanşan ve Yedisu Halkı</i>	129
4.2. <i>Karahanlı Kağanlığı'nın Kuruluşu ve Siyasî Yükseliş Dönemi</i>	136
4.3. <i>Karahanlı Kağanlığı: Doğu ve Batı Karahanlı Kağanlıkları</i>	145
4.4. <i>Kitanlar (Kara Kitaylar) ve Naymanlar</i>	151
4.5. <i>X.-XII. Asırlarda Kırgızistan Halkının Tarım Hayatı, Siyasî-Sosyal Yapısı ve Medeniyeti</i>	161
V. BÖLÜM	190
MOĞOL İSTİLASI. ÇAĞATAY	190
ULUSU VE HAYDU'NUN HAKİMİYETİ	190
5.1. <i>Moğol İstilas ve Çağatay Ulusunun Kuruluşu</i>	190
5.2. <i>Mogulistan Ülkesi</i>	197
KAYNAKLAR	213
KRONOLOJİ CETVELİ	225
DİZİN	231